

Tarım Bakanlığı, Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelikte sürpriz şekilde değişiklik yaparak gıda ürünlerinde yüzde 0.9 ve altında GDO bulunanların üretim ve satışına izin verilmesinin yolunu açtı. Bugüne kadar sıfır olarak uygulanan oranın binde 9'a çıkartılmasıyla mısırdan, soyaya, buğdaydan, pirince kadar birçok ürün "Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizma"lı (GDO) olabilecek. Ayrıca söz konusu ürünler ekmekten makarnaya, bisküviden çikolataya, meyve suyundan çikolataya kadar hemen her tür yiyecekte hammadde olarak kullanıldığı için, GDO raflarda satılan tüm gıdaların içine gireceği kuşkusu kamuoyunda tartışılmaya başlandı.

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı'nca dün Resmi Gazete'de yayımlanan karar ile, Genetik Yapısı Değiştirilmiş Organizmalar ve Ürünlerine Dair Yönetmelikte değişiklik yapıldı. Yönetmeliğe, "Analiz sonucunda üründe yüzde 0.9 ve altında GDO tespit edilmesi hâlinde bu durum GDO 'bulaşanı' olarak değerlendirilir" fıkrası eklendi. Değişiklik ile eklenen bir başka fıkrada da, "GDO bulaşanı olan ürünlerde 'bulaşan' olarak tespit edilen genlerin Biyogüvenlik Kurulu tarafından onaylanmış olması durumunda ürünler onay amacına uygun olarak kullanılabilir" denerek, GDO bulunan gıda ürünlerinin üretim ve satışına izin verilmiş oldu.

Yönetmeliğe, "GDO bulaşanı" tanımı da şöyle eklendi: "Genetik modifikasyon teknolojisi uygulanan veya uygulanmayan bir üründe, birincil üretim aşaması dahil üretim, imalat, işleme, hazırlama, işleme tabi tutma, ambalajlama, paketlenme, nakliye veya muhafaza sırasında ya da çevresel faktörler ile teknik olarak engellenemeyen, önlenemeyen veya tesadüfi olarak bulaşan GDO'lar". Bu ise geçen yıl Mersin Limanı'na getirilen 23 bin ton pirince ne olduğu sorularını

akıllara getirdi.

MERSİNDE GDO OPERASYONU YAPILMIŞTI

Mersin Limanı'nda geçen yıl yapılan bir operasyon bir GDO skandalını ortaya çıkarmıştı.. 2013 Nisan'ında savcılık 23 bin ton pirince el koyarken, pirinçten alınan örneklerin gönderildiği TÜBİTAK ve İstanbul Teknik Üniversitesi pirinçlerin GDO'lu olduğu yönünde rapor verdi. Bu raporlar üzerine Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı ithalatçı firmaların yetkilileri hakkında “biyolojik terör ve kaçakçılık” suçlamalarıyla soruşturma başlattı. Şirketlerden yapılan açıklamalarda ise, pirincin GDO'lu olmadığı gemide taşınan mısır ve soya gibi başka ürünlerden “bulaşmış” olabileceği öne sürüldü. Bu süreçte marketlerden alınan bazı pirinçlerde yapılan incelemelerde de GDO tespit edildi.

TARTIŞILAN İTÜ RAPORU

Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ise skandalın patlak verdiği ilk günlerde kamuoyunu yatıştırma politikası izledi. Bakan Mehdi Eker GDO'lu pirinçle ilgili kamuoyunun yanlış bilgilendirildiğini ileri sürdü. Eker, konunun, rapor veren üniversitelerin laboratuvarlarındaki tozlanma ve “bulaşmadan” ibaret olduğunu söyledi. Tartışmalar alevlenince İTÜ geri adım attı ve soruşturmada yer almak istemediğini bildirerek affını talep etti.

DEVLET OLAYI ÖRTBAS MI ETTİ?

GDO'lu pirinç konusu gündemden düşerken, “Üç bakan teknik takibe takıldı” başlıklı haberi basında yer aldı; Mersin Cumhuriyet Başsavcılığı'nın yürüttüğü soruşturma sırasında teknik takibe takılan konuşmaları yazdı. Haberde; pirinç ithalatını gerçekleştiren firmanın yetkililerinin, savcılığın AKP'li bakanlarla görüşüp, kendilerine yardımcı olunmasını istedikleri yer aldı.

AKP Genel Başkan Yardımcısı ve parti sözcüsü Hüseyin Çelik, haberin ardından basına yaptığı açıklamada, ithalatçı firmaların yardım talebini içeren görüşmeleri kabul edip, şunları söylemişti: “Suçlanan firmalardan biri Gaziantep'in en tanınan ailelerinden ve Antep Borsa Başkanı. Diğer firma yetkilisinin ise kardeşiyle görüştüm. Kendilerine haksızlık yapıldığını düşünüyorlardı...

Konunun ne olduğunu öğrenmek için Tarım Bakanımızı aradım. Pirinçlerin GDO'lu olmadığı, taşıma esnasında soyaya bulaştığı tespit edilmiş. Raporlardaki bulaşma oranı da AB standartlarının (yüzde 0.9) altında... Bu kişilerin suçlu olduğuna inanmıyorum.”

Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı Mehdi Eker ise Hüseyin Çelik ile ters düşerek bir basın kuruluşunu haberleri için gönderdiği “Cevap ve Düzeltme” metinlerinde “Bakanlık’ın olayı kapatmak için özel çabaya girdiği” yönündeki iddiaları yalanlamıştı. Bakanlık bu kez, GDO’nun üniversitelerin laboratuvarlarından değil, pirinçlerin taşındığı gemiden “bulaştığını” savunmuştu.

EKER, BİR ÖYLE BİR BÖYLE

Tarım Bakanı Mehdi Eker 2013 Nisan’ındaki açıklamalarında, Türkiye’nin GDO’lu yiyeceğe asla izin vermeyeceğini belirtmiş ve mevzuatta GDO eşiğinin bulunmamasıyla övünmüştü. Eker, şu açıklamalarda bulunmuştu: “Türkiye’nin GDO ile ilgili mevzuatı sıfır toleranstır. AB ülkelerinde GDO’lu gıdalara yer yer izin verilmesi nedeniyle ‘bulaşma’ oluyor. İnsan gıdasında sıfır tolerans olması nedeniyle ‘bulaşma’ eşiği bizim mevzuatımızda yok.”

Mehdi Eker, bu hafta da GDO’lu ürüne toleranslarının olmadığını iddia etmişti. Eker, bebek mamalarında GDO tespit edilmesinin ardından şu açıklamaları yapmıştı: “Bakanlık da ayrıca soruşturma açtı. Bizim hiçbir şekilde GDO’lu ürüne toleransımız yok...”

TARIM BAKANLIĞI AÇIKLAMASI

GDO düzenlemesinin Resmî Gazete’de yayımlanmasının ardından artan tepkiler üzerine Tarım Bakanlığı dün akşam saatlerinde şaşkırtan bir açıklama yaptı. Bakanlık, “Bu yeni düzenleme, hukuki sorunları bertaraf etmek ve tereddütleri gidermek amacıyla hazırlanmış olup GDO’nun gıdada kullanımına izin vermeye yönelik değildir” ifadesini kullandı. Açıklamada, “Türkiye’de GDO ve ürünlerinin gıda amaçlı olarak kullanılması ve GDO’lu üretim yapılması da tamamen yasaktır” ifadesine yer verilerek şöyle dendi:

“Biyogüvenlik Kurulu, geçtiğimiz yıllarda ‘sadece yem amaçlı olarak kullanılmak üzere 3 soya ve 14 mısır geninin ithalatına izin vermiştir. Ancak sadece yem amaçlı ithal edilen bazı ürünlerde,

mer'i mevzuatımızda bulaşma ve bulaşma miktarının ne olduğu hususu yer almadığından, GDO'lu olmadığı halde, bulaşmadan kaynaklanan mağduriyetler yaşanmıştır. Yapılan bu değişiklik ile 'bulaşma' kavramına açıklık getirilerek bu tereddüt, eksiklik ve mağduriyetlerin giderilmesi amaçlanmıştır. Bu yeni düzenleme, hukuki sorunları bertaraf etmek ve tereddütleri gidermek amacıyla hazırlanmış olup GDO'nun gıdada kullanımına izin vermeye yönelik değildir."